

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון "העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פורסם כתבת-שעה, שעסקה שוב בתכנים ובשחיתויות שבצמרת ממשלת-ישראל, כראשונה של עמוס כריגוריון ויחז" קאל סהר. הפעם התמקדה הכתבה ב"חיסולו של זאב שמיני-ברג", מקציני המוטרה המעולים והפולטים. יוסף מרימוביץ המשיך לדוות על מטעה של נכרתת ישראל בכדורגל למיזרח-הרחוק. כתבת ספורט מצולמת תחת הכותרת "מישחק המלכות" דיווחה ממישחק כדורגל של שחקניות נשים.

תחת כותרת המישנה "היא דומה לסוכר גדול של עיר שטריון איננה קיימת", תיאר עמוס קינן את חייה-הלילה של תל-אביב. כשער הגליון: המפכ"ל המושחת של המוטרה יחזקאל סהר.

..מתי פורצת מילחמה? * מטוס סילון ראשון

בלוד * אחימאיר מנבא לבגין את השלטון

* מדטין בובר מסביר לגברת מושגים בפילוסופיה

העולם הזה
פרקדון באטרון

מדוע חוסל זאב שמיניברג

נקמתם של סהר ועוזריו

"העולם הזה" 991
תאריך: 10.10.1956

בזן זה הסעיר את האולם. העלה על הבימה את בגין עצמו, שקבע כי זאב ז'בוטינסקי לא היה רוצח בהעלבת איש נישא כמו נשיא ישראל.

גם בנקודה אחרת לא היתה הסכמה בין בגין לאחימאיר. קרא אחימאיר בן ה-60, לבגין בן ה-43: "אל תשיש לקר ראת יום קבלת השילטון, כי יהיה זה יום של שחיטה גדולה בתוצות ירושלים ובר חובות תל-אביב. מפא"י לא תמסור את השילטון ללא שפיכת-דמים!"

ענה בגין: מפא"י אומנם תרצה לש-חוט, אולם היא כבר תהיה חלשה מדי!"

העם

הציפיה הגדולה

זה היה שבוע של ציפיה. מדי בוקר אץ האורח הישראלי לתיבת המיכתבים, להציץ בעיתון. אם פתח את עיתונו עוד ברחוב, התאספו מאחוריו כמה אורחים נוספים, שהציצו מעל לכתפיו. אני שים רבים, מן המאחרים בנשף, שלא ידעו עד כה שקיימת שעה שבע בבוקר, הו-טיטו את ידיהם ממיטתם כדי לשוב את כפתור הרדיו ולשמוע את החדשות. מן הרגע שבו נקטלו החמישה בדרך סדום—באר-שבע, חיכתה כל הארץ בנשי-מה עצורה. הציפיה לא היתה מוגבלת לארץ. באותה עצבנות נחטפו העיתונים בערי ירדן. בקפריסין השכנה נשאל כל ישראלי, באופן שיגרותי: "ובכן, מתי פו-רצת אצלכם המילחמה?" סימל את המצב עיתונאי אמריקאי גבוה ובלונדי מבולטימור, ששהה עד כה בירדן. למחרת הרצה בדרך סדום טס לניקוסיה ועלה למטוס הראשון לישראל.

היה ברור לכל אחד כי הצעד הבא בלוח השחמט המגואל בדם יבוא מן הצד הישראלי.

מדיניות

שריקה בלוד

בשריקה גדולה התקרב מטוס נוצץ לאר-לם-הנוסעים של שדה-התעופה לוד. ה-מטוס הארבע-מנועי מדגם וייקאונט שבא מלונדון, לא היה רק מטוס הסילון הרא-שון שהגיע ארצה בטיסה סדירה, אלא גם המטוס הבריטי הראשון אחרי הרבה מאוד זמן שיצר קשר ישיר בין לונדון ותל-אביב.

היה משהו סימלי בטיסת-בכורה מחדשת זו. אחרי שנים רבות של ניתוק כמעט מוחלט, לא רק מן העולם הערבי והאסיאתי אלא גם מן המערב, נפתח עתה שוב קשר פסיכולוגי ופוליטי. מעצמות המערב שלא היתה להן שום טענה חוקית אמיתית בוויכוח עם גמאל עבד אל-נאצר, נזכרו לפתע כי בעצם נעשה עוול לישראל וכי יש ללחום נגד המישטר בעד ספינות יש-ראליות לעבור בתעלת סוויס.

הסכנה הגדולה ביותר היתה שהאורח הישראלי הרגיל, המפוסטם בשידורי החד-שות הילדותיים של קול-ישראל, יתפתח להאמין כי אמנם זהו שינוי של ממש. כאות אזהרה בא השבוע יחס מעצמות המערב לדרישת ישראל להשתתף בדיוני מועצת-הביטחון. בנקודה יחידה זו הוסכם נגד בין כל המעצמות היריבות — סגד.

הקשר הפוליטי הפיתאומי שנוצר בין המערב וישראל לא היה תוצאה של יומה ישראליית כלשהי. הוא היה פרי המיקרה. ישראל היתה רק אובייקט רפה-אונים ב-מישחק התמרונים של המערב — קלף במישחק. שאפשר היה להורידו באותה המהירות שהונח. כי מדינה החסרה קו פוליטי אמיתי במרחב, לא יכלה להיות אלא אובייקט.

מפרגות

יום השחיטה

"הם דומים לאדם השוחה במים ומעטן סיגאר, וטוען שהוא ספינת-קיסור!"

"הם משחקים בנדמה לי!"

"הם היו ויהיו תמיד משועבדים למליצה!" תגובות נרגזות אלה, שנשמעו השבוע

בגין, למרות כל הלהט הנאומו, היה צונן למדי. כוונתו היתה ליצור סיסמה שתישבה את לב האנשים הנוטים לאופוזיציה, ולה-פוך את דיגלה של הרות למקום-ריכוז של כל המבקשים שינוי במדינה. הוא לא סיכן עדיין את עמדות מפא"י. מטרתו היתה לאיים על עמדותיהן של שאר מיפ-יגות האופוזיציה.

אולם אחרי הפגנת-כוח זו, שהיתה מלווה בתוכנית פוליטית-צבאית מרחיקת-לכת ("שלום של כניעה ייחתם בקאהיר")

אבא אחימאיר בוועידת חרות: פונה כנאומו אל

מנחם בגין, ואומר לו: "אל תשיש לקראת יום קבלת השילטון, כי זה יהיה יום של שחיטה גדולה ברחובות ירושלים..." אחימאיר המנות, מייסד "בית הבידיונים", הוא אביו של שדר ומנחה הטלוויזיה, יעקב אחימאיר, וסופר "מערב" יוסף אחימאיר.

לא באה תצוגת-כוח רחבה. במשך חמישה ימים קם נואם אחרי נואם בבית האזרח ברמת-גן, עסק בעניינים של מה בכך ובויכוח קטנוני בעל נימות אישיות חזקות.

ההפרש העצום בין דמותו של המנהיג לבין רמתם של המוהגים, היה אחת ה-תופעות הבולטות ביותר של הוועידה.

עקרון הנשיא. יוצא מכלל זה היה עסקן רוויזיוניסטי ותיק, ד"ר לפילוסופיה) אבא אחימאיר, איש בעל פנים ואופי של מהפכן רוסי מלפני דור. שהיה בשעתו אחד מאסירי מישפט ארלוזורוב. הוא גרם למחומה כאשר מתח ביקורת על נאומו הדימוני של בגין לפני נשיא המדינה, וקרא לנשיא בשם "ארכיירחמאל", על-

בכל פינות המפה המיפלגתית בישראל, נגרמו עלי-ידי נואם אחד שנישא על גבי בימה אחת בתל-אביב — בימת בית הביטחון. האיש שדיבר היה מנחם בגין, והוא פנה אל הוועידה הארצית של מיפלגתו.

איש לא היה מתרגז במיוחד אילו הסי-תפק בגין בהצהרה השיגרתית כי מיפ-לגתו תעלה לשילטון — הצהרה המקר-בלת בארץ בכל המיפלגות. אולם בגין, נואם מלהיב ומתלהב, לא הסתפק בכך. הוא התחיל מתאר בצבעים בהירים את המעמד שבו ימסור לו נשיא המדינה את התפקיד להרכיב ממשלה חדשה, ואף ניסח בפירוט את הנאום שהוא עצמו יישא בהודמנות הגיגית זו באוזני הנשיא.

איש לא האמין כי בשנים הקרובות תוכה מיפלגת חרות ב-61 נציגים בכנסת, או אף ב-40 או 35 צירים שאפשר להפ-יכן לגרעין של קואליציה ימנית. לכן היה קל להתנגדי בגין ולמתחריו לבטל את דבריו כהפזיה רוויזיוניסטית טיפוסית. חוליה חדשה במסורת של מיפלגה שרא-שה היה תמיד בעננים.

כניעה בקאהיר. אולם חשבוננו של

מכתבים

הצליל השני

הופתענו למקרא הכתבה העוסקת ב-העלמו של פעמון הכנסיה בכפר בירעם (העולם הזה 987). איננו יודעים מי ה-מעוניין בהחרפה נוספת של בעיית היחסים בינינו לבין תושבי הקודמים של הכפר. אך אין ספק שרק מתוך מגמה כזו הופ-צה עלילה טיפוסית זו.

קיבוץ בר-עם, הגליל העליון

אנשים

● **חברי-הכנסת מנחם בגין,** בוועידת מיפלגתו: "המדיניות של בריגוריון מת-קדמת אחורה: במקום שלום הוא הצליח להשיג הפסקת-אש. אבל מה שחשוב לבן-גוריון הוא שלא יגידו, הפסיקו את האש! אלא, הפסיקו האש!"

● **סופרו של הניו יורק טיימס,** שטס מישראל לקפריסין, הודיע לעיתונו כי הרמטכ"ל **משנה דיון,** פיקד אישית על הפשיטה על חוסאן ואף היה קרוב להי-פצע, כאשר התפוצץ בקירבתו פגז-מרג-גמה, שפצע שלושה חיילים. העיתונאי טען גם כי ראש-הממשלה, **דויד בן-גוריון,** הביע את אי-שביעות רצונו מ-פזיזותו של הרמטכ"ל.

● **ביטוי חדש נוצר** כחיל השיריון מאז נתמנה אלוף **חיים** **לפקוב** למפקד דו: "מלסקבים אותנו!"

● **מנהיג תנועת החרות מנחם בגין,** הסביר בדבריו בוועידה מה פירוש הסכם צבאי הדדי בין ישראל לארצות-הברית: "נניח שמכסיקו תחליט לפלוש לארצות-הברית וצבאה יגיע עד לשערי וושינג-טון. במיקרה זה תשלח ישראל גדוד או חטיבה לארצות-הברית ולא תחזיר אותם עד שיגורש הפולש המקסיקאי האחרון אל מעבר לגבול..."

● **עיתון גרמני סיפר** בשבוע שעבר, כי בשעה ששה פרופסור **מרטיין בובר** בהאמבורג, ניגשה אליו גברת צעירה וביקשה ממנו שיסביר לה את ההבדל בין המושגים הפילוסופיים "זמן" ו"נצח". ענה לה בובר באדיבות: "גברתי, אפילו הייתי מוכן להקדיש את הזמן הדרוש כדי להסביר לך זאת, יעבור נצח עד ש-תביני..."